

Orientace



” V Česku zoufale chybí jazzové kluby
Historik populární hudby Radek Diestler zmapoval
klubovou scénu. A ví, v čem zaostáváme za Západem

” ROZHOVOR
strana 15

SOBOTA 3. ČERVNA A NEDĚLE 4. ČERVNA 2023

LIDOVÉ NOVINY



KRESBA LELA GEISLEROVÁ

Boj o vinohrad

Putováním po jižní Moravě hledáme, jak vymýtit alkoholového démona, a přitom nezahubit strážné anděly okouzlujícího kraje

Vinařský kmen propadl panice. Zmocnil se jej pocit, že po Bilderbergu, „covidfašistech“ a chemtrailistech se stal největším nepřítelem země. **Byli jsme miláči národa, teď jsme náhle největší lumpové,** zní z jeho úst. Stačilo, aby politici odmítli zvýšit spotřební daň na víno.

PETR
KAMBERSKÝ
komentátor LN



Když loni sklízela Morava úrodu, proměňovala bobule v mošt a těšila se na chuť dalšího ročníku, o 300 kilometrů západněji se dělo něco mnohem méně poetického. Ve vládní zasedačce na pražském nábřeží Edvarda Beneše zadělávali cifřspioni na bouřku, která udělila lahodnému nápoji trpký tón. Takřčený NERV, poradní sbor kabinetu, právě tou dobou dokončoval návrh devětadvaceti možných způsobů, jak zachránit hroující se státní rozpočet.

A byt nás tento text už za pár vět zavede do sklipků na jihovýchodě republiky, vyplatí se ještě předtím kratoučká zastávka u excelových tabulek. Protože právě

ony pomáhají pochopit celý ten křik, který se teď kolem „tichého vína“ strhl.

Ekonomičtí experti ministři nabádali, aby změnil hlavně daňové zatížení fyzických osob. A z jednoho bodu se stalo zásadní téma: z revize nulové spotřební daně na víno. Vláda ji nezvedla, a veřejnosti se zatmělo před očima.

„Skandální je ponechání nulové spotřební daně z tichého vína. Ne že by šlo o tolik peněz, ale tahle výjimka bije do očí, když ostatní alkohol zdaněn je. Přesto si jedna malá skupina dokáže výjimku vykřičet,“ zlobil se před pár týdny v rozhovoru pro *Orientaci* ekonom Libor Dušek. A nejen on.

Dovolte malou osobní vsuvku: autor těchto řádek má k vínu, vinařům a třeba i k vinnému chutnému poměrně vřelý vztah. Nicméně podobnou afinitu cítí i k řemeslným pivům, a to nejen k těm z vlastní vsi. Zároveň v rámci své profese již dvě dekády soustavně upozorňuje na absurditu a nerovnost, s jakou jsou daněna „obyčejná“ a „bublínatá“ vína (*správně tichá a perlivá – viz box na straně 12*). Stejně tak roky připomíná rozdíl, s nímž přistupujeme k pivu a vínu. Tyto připomínky nikdy neměly skoro žádný ohlas – až letos se stávají obuškem, který se hodí při utloukání oponentů.

Situace je na první pohled jednoznačná: alkohol je jen jeden. Pokud konzumaci kořalky i piva trestáme spotřební daní, není důvod víno z této „prohibice nečestí“ nadále vyjímat.

Jinak řečeno: nulová spotřební daň na něj je skandální, jak říká distinguovaný

Drtivá většina všech vinařů nejsou firmy, ale „hobbité“. Lidé, kteří chodí do zaměstnání a na vinici vyrazejí po práci. A nejvíce je děsí zejména povinnost mít celní sklad.

Libor Dušek. Či je rovnou důkazem vládního moravského Palerma, jak bonmotem pravil Luboš Kastner z Asociace malých a středních podniků. Rozpravu každopádně místo ratia ovládly emoce. Pokud se tedy k celé věci přistoupit odlišně. Bez předusudků a s informacemi posbíranými nejen v kancelářích, ale také v terénu.

Mons clara, Mons pulchra

Kdo přijíždí do Starého Poddvorova, srazí se čelně se zvoničkou. Respektive se jí musí obloukem vyhnout, protože drobná sakrální stavba stojí přímo uprostřed cesty. I hlavní asfaltová silnice – rozšiřovaná za vlády KSČ – musela ustoupit a věžičku sv. Martina „obtéká“. Je dobré si ten obraz vtisknout do paměti: tvrdošíjná neústupnost, zbožnost i neokázalá estetika jsou jakousi metaforou celého vinařského kraje. I jeho boje o plody révy.

„Vítejte v kraji lidových tradic, dobrého vína a srdečných lidí,“ praví motto webových stránek této obce uprostřed slovácké vinařské podoblasti, jež na východě hraničí se Slovenskem a na jihu s Rakouskem. Kdo kousek za zvoničkou zahne vlevo, nepřehlédne bílá průčelí tří moderních stodol – Vinařství Krásná hora. Stavba je to vpravdě uhrančivá, však ji také zpočátku přijíždělo navštívit víc milovníků architektury než kupců, protože projekt sbíral stavitelská ocenění i záznamy v bedekrech. Ale my jsme do ní teď zavítali právě kvůli vínu. Ostatně, jméno dali zdejšími traťmi cisterciáctví mniši už ve třináctém století, když zde založili dvůr a vinohrady: Mons clara a Mons pulchra, tedy Světlá hora a Krásná hora.

Za majitelem Krásné hory Markem Vybrálem, rodákem z nedalekých Ratíškovic, nepřijíždíme náhodou. Ačkoli vizáží dokáže imitovat bodrého stréce, jde o muže se zkušeností ze světa i z byznysu. Světoběžníka, který už dnes naprostou většinu své produkce prodává mimo Česko a jehož pohled na boj o danění vína tak překračuje ryze lokální obzory.

„Hlavním problémem samozřejmě není případné zdražení vína. To by nakonec stejně zaplatil spotřebitel. Čeho se tady lidé opravdu děsí, je povinnost zavést takzvaný celní sklad. Což by bylo zejména pro malé, de facto hobby vinaře, naprosto likvidační,“ vysvětluje Vybrál. Termíny *malý vinař* a *celní sklad* jsou zcela klíčové. Panika, která zachvátila zejména jižní Moravu, se skutečně netýká primárně toho, že by několik velkých

(a středních) producentů nepřežilo nějaké zdražení. Přírážku v podobě vyšší daně vinaři z hloubi duše nechtějí, ale skutečnou noční můrou je celní sklad.

Lze logicky namítnout, že jde o prostor, který dnes musí mít každý ze zhruba pěti stovek minipivovarů. Proč by to tedy nemohli zvládnout „minivinaři“? Odpověď je prostá: protože se věnují rozdílné produkci. Definicí, formou i velikostí. Každý minipivovar je vlastně výrobním i obchodním podnikem, zatímco malý vinař je svým charakterem spíše zemědělec zahrádkář. Hobbík.

V České republice žije 18 500 vinařů, ale pouze 450 z nich hospodaří na více než pěti hektarech. Podíváme-li se na statistiky ještě více v detailu, zjistíme, že „převážnou většinu pěstitelů révy vinné v České republice tvořily fyzické osoby (16 159 pěstitelů, což je 97,7 % z celkového počtu subjektů) s průměrnou výměrou vinic 0,47 ha“.

Kdo si vaří pivo sám, není registrovaným producentem a do roční produkce 200 litrů nemusí platit žádnou daň. Takových mikropivovarníků máme tisíce. Napopak každý, kdo sám pěstuje révu a vyrábí víno, registrovaným vinařem je. Stejně jako máme několik set malých pivovarů, máme i několik set vinařů, které výroba lahodného moku živí. Průměrná rozloha půl hektaru je ale rozměr, na němž se žádnému podnikání věnovat nelze – je to prostor menší než fotbalové hřiště. (Pro srovnání: průměrná velikost zemědělské farmy v Česku je 133 hektarů.)

Pokračování na straně 12